

GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİNİN KUŞAK FARKINA GÖRE İNCELENMESİ

Hatice Necla KELEŞ*

ÖZET

Benzer bir zaman aralığında doğmuş, benzer yaş ve hayat dönemlerini paylaşarak, belirli bir dönemin olayları tarafından şekillenmiş insan topluluğu olarak ifade edilen kuşakların kendilerine özgü özellikleri, değer yargıları ve tutumlarının olduğu görüşünden yola çıkarak, girişimcilik eğilimlerinin de farklılaşabileceği düşüncesi bu çalışmanın ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

Bu araştırmanın temel amacı girişimcilik eğilimini kuşak farkına göre incelemektir. Araştırma kapsamında İstanbul ilinde ikamet eden farklı kuşaklardan kişilerin girişimcilik eğilimleri incelenmiştir. Örneklemin etkinliğini sağlamak için seçilen kişilerin yaş aralıklarının birbirine yakın olmamasına dikkat edilmiştir.

Araştırmanın veri toplama aracı olarak 1988’de Dr. Sally Caird tarafından geliştirilen “General Enterprising Tendency (GET) Test” kullanılmıştır. Girişimciliği anlama yönünde oluşturulan GET testi girişimciliği oluşturabilecek bileşenleri başarıma ihtiyacı, bağımsızlık ihtiyacı, yaratıcılık eğilimi, öngörülebilir risk alma eğilimi ve içsel kontrol odaklılık olarak 5 bileşenle değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler : Kuşak, Y kuşağı, Girişimcilik eğilimi

JEL Kodu: L26

A STUDY OF ENTERPRISING TENDENCY IN REFERENCE TO THE GENERATION DIFFERENCES

Described as a group of people born into a similar time period and shaped by the incidents of a certain era, generations are known to have their own characteristics, standards of judgment and attitudes. According to the literature, the Baby Boomer Generation covers the time period between 1946 and 1964 and refers to people born during the baby boom soon after World War II. This is the first generation to be acknowledged to have a comprehensive attention span. Several sociological studies have pointed out that baby boomers are spoilt and made to consider themselves special (Baskir and Strauss, 1978). Their managerial styles are often based on face-to-face communication and ideologies (Luidens vd., 1994). Demographic researchers have been so interested in baby boomers that they have failed to neglect the fact that the subsequent generation grew up unattended (Howe and Strauss, 1993). People born between 1965 and 1980 are called Generation X. Having ploughed through their careers and suffered from the obligation to get separated from their parents, member of Generation X will probably be the first generation of the century to settle for lower standards of living than those of their parents (Harper, 1993). What they have in common are loyalty to working life, high feelings of contentment and serving for the same job for long years. They seek better career opportunities and become obliged to start using technology because of their time coinciding with technological revolution. They are sensitive to social problems, have high levels of job motivation and respect authority. Women entering labor force and having fewer children can be attributed to the generation, too (Mengi, 2013). According to Tulgan (2000), members of Generation X are accustomed to dealing with their problems on their own and, therefore, they have more self-confidence than baby boomers who need group support to function better. Generation Y, also known as the Millennial Generation (Horovitz, 2012), is a demographic community that follows Generation X. Born roughly between 1981 and 1994, the generation is a “digital” one and accustomed to integrating ever-changing technology with their own lives (Galentine, 2013) and people of this generation have highly differentiated behaviors, values and attitudes than previous ones partly because of the effects of the reflections of the Internet on economy and technology (Draves and Coates, 2007).

The rationale for the present study is the idea that the generation gap might lead to a difference in enterprising tendency.

The primary purpose of the study is to investigate enterprising tendency in reference to the generation gap. In this respect, an analysis was made of the enterprising tendencies of people from different generations in Istanbul. To ensure the efficiency of the sample, great care was taken to make sure that the participants’ age ranges would not approximate to each other too much.

The data for the study were collected through a 54-item scale developed by Sally Caird and Cliff Johnson (1988) to measure the enterprising tendencies of people from different generations. The participants were required to choose one of the two options for each statement, namely “tend to agree” or “tend to disagree”. Known as GET, the test groups the components of enterprising under five headings, namely the need for achievement, the need for autonomy, creative tendency, tendency to take calculated risks, and internal locus of control.

Component 1: The Need for Achievement

Enterprising people are highly motivated, energetic and capable of hard work. With their high motivation and high need for achievement, they exhibit their eagerness to be a leader. People with a high need for achievement have the following characteristics:

- Futurism
- Confidence in their ability
- An optimistic perspective compared to a pessimistic one,
- Strong task-orientation,
- Effective time management,
- Result-orientation for others,
- Quickness and high energy,
- Determination to defend opinions,
- Determination to attain objectives despite hardship,
- Insistence on and responsibility for attaining objectives,
- Willingness to work for long hours when necessary.

Component 2: The Need for Autonomy

According to Caird (1992), enterprising individuals are highly motivated and energetic, exhibit leadership, and have their distinctive methods. They choose to be autonomous, to come to the fore, and to work on their own. People with a high need for autonomy have the following characteristics:

- Desire for autonomy and solitary work,
- Ability to self-express,
- Need for exhibiting their own styles instead of working for projects led by others,
- Individualism and indifference to group pressure,
- Dissimilarity,
- Readiness to stand out from others at any time,
- Insistence on their opinions and beliefs,
- Resolution concerning things that are interesting to them.

Component 3: Creative Tendency

Enterprising people offer creative solutions to problems and perceive life not in the way others do. Their creative tendency and need for achievement help them to develop new products and processes. People with a creative tendency have the following characteristics:

- Creativity and genuineness in offering new ideas,
- Strong intuition and ability to make well-directed predictions when necessary,
- Change-orientation,
- Versatility.

Component 4: Risk-Taking

It was reported in the Caird's study (1992) that enterprising individuals seize opportunities and try to find whether such opportunities are worth the risk. People who take risks have the following characteristics:

- Resolution,
- Awareness to make the best of self-capacity,
- Analytical thinking,
- Ability to make profit/loss analysis,
- Target-orientation,
- Set challenging but attainable goals.

Component 5: Internal locus of control

People with an internal locus of control have the following characteristics:

- Ability to seize opportunities,
- Conviction that their fortune and luck are influenced by their own efforts, not by fate,
- Ability to assume responsibility for obstacles in the way of achievement,
- Belief in willpower to control their life.

The purpose of the present study, in which business establishment was considered as a sign of enterprising tendency, was “to investigate enterprising tendency in reference to the generation gap” and the following hypotheses were formed:

H1: The need for achievement differs depending on the generation gap.

H2: The need for autonomy differs depending on the generation gap.

H3: Creative tendency differs depending on the generation gap.

H4: Risk-taking differs depending on the generation gap.

H5: Internal locus of control differs depending on the generation gap.

The findings suggested a difference in the need for autonomy between Generation Y and baby boomers. The former scored higher than the latter in the items that measured the need for autonomy. The finding suggests that Generation Y has a higher need for achievement.

The difference in creative tendency and risk-taking was in favor of Generation Y. The significant difference suggests that Generation Y has a higher tendency toward creativity and takes more risks.

Keywords: Generation, Generation Y, Enterprising Tendency

Jel Code: L26

GİRİŞ

Girişimcilik eğilimini kuşak farkına göre inceleyen çalışmada öncelikle “kuşak” teriminin tanımlanması yerinde olacaktır. Geleneksel olarak, bir kuşak “ebeveynlerin ve çocuklarının doğumları arasındaki ortalama zaman aralığı”nı ifade etmektedir. Bu biyolojik tanım her bir bin yıllık döneme 20-25 yıl aralıklarla bir nesil yerleştirmekteydi. Bu tanım geçmişte sosyologlara oldukça hizmet etmiş olsa da bugün tekrar üzerinde düşünmeyi gerektirmektedir. Topluluklar yeni teknoloji, değişen kariyer ve çalışma seçenekleri ve farklılaşan toplumsal değerler karşısında hızla değiştiğinden, iki on yıllık dönem nesilsel bir süre için fazlasıyla uzun olmaktadır. Ayrıca, bugün biyolojik bir tanımlama yapmak gerekirse, bir kuşak bugüne dek olanlardan daha uzun bir süreye yayılır çünkü çocuk doğumu hiç bir zaman olmadığı kadar ertelenmektedir. Ortalama olarak ebeveynler ve çocuklarının doğumları arasındaki zaman iki on yıldan üç on yıla esnemiştir. 1982’de, ilk bebeğini dünyaya getiren bir kadının ortalama yaşı 25 iken, günümüzde bu yaş 31 olmuştur (McCrinkle ve Wolfinger, 2010). Bu ise günümüzde

kuşakların biyolojik olarak değil sosyolojik olarak tanımlanmalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Toplumbilim terimleri sözlüğünde; yaklaşık olarak 25-30 yıllık yaş kümelerini oluşturan bireyler öbeği olarak tanımlanmakta olup, nesil ve jenerasyon kelimeleri ile de ifade edilebilmektedir. Türk Dil Kurumu Felsefe Terimleri Sözlüğü, kavramı “aşağı yukarı aynı yıllarda doğmuş olup aynı çağın koşullarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, yazgıları yaşamış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişiler topluluğu” olarak tanımlamakta, tarih felsefesi ve kültür tarihinde ise “kuşak” kavramı yeni bir anlayışta yeni bir yaşama duygusunda, yeni biçimlerde birleşen, eskiden belirgin çizgilerle ayrılan kişilerin topluluğu olarak karşılığını bulmaktadır (TDK, 2013).

Tüm bu tanımlardan anlaşılacağı üzere bir kuşak benzer bir zaman aralığında doğmuş, benzer yaş ve hayat dönemlerini paylaşan ve belirli bir dönemin olayları, eğilimleri tarafından şekillendirilmiş insan topluluğunu ifade etmede kullanılmaktadır. Her kuşağın kendine özgü özellikleri, değer yargıları, tutumları, güçlü ve zayıf yönleri bulunmaktadır (Lower, 2008).

2.1. Kuşak Türleri ve Özellikleri

Bebek Patlaması Kuşağı (Baby Boomers):

1946-1964'lü yıllar arasında doğan bireyler Bebek Patlaması Kuşağı (Baby Boomers Kuşağı) olarak ifade edilmektedir (Kyles, 2005: 542den Ayhün, 2013: 99). Bu dönemde dünyaya gelen bireyler Soğuk Savaş dönemi çocukları olarak da adlandırılmaktadırlar. Bebek Patlaması kuşağı olarak adlandırılan bu kuşak Türkiye'de ; büyümenin, refahın, mal ve hizmetlere özen duygusunun ağır bastığı bir kuşak olup Doğu-Batı ikili dünyası içinde 68'lileri yaratmış bir kuşak olarak öne çıkmaktadır (Senbir, 2004: 24'den Ayhün, 2013: 99). Kapsamlı bir dikkate sahip oldukları kabul edilen ilk kuşaktır. Bazı sosyolojik araştırmalar bebek patlaması kuşağının şımartılmış ve kendilerini özel hissettirilmiş olduklarına dikkat çekmektedir (Baskir ve Strauss, 1978). Yönetim

tarzları daha çok yüz yüze iletişime dayalı ve ideolojiye odaklıdır (Luidens vd.,1994).

X Kuşağı:

1965-1979'lu yıllar arasında doğan bireyler X kuşağı olarak ifade edilmektedir (Kyles, 2005: 54'den Ayhün, 2013: 100). X kuşağı, değişen dünyanın dinamiklerinin acımasızca yüzlerine çarptığı, olabildiğince kanaatkar, toplumcu, sadık ve idealist bir kuşaktır. Söz konusu yıllarda dünyanın önemli değişim ve dönüşümler yaşamaya başlamasından dolayı geçiş dönemi olarak da adlandırılmaktadır (Senbir, 2004: 24'den Ayhün, 2013: 100). Demografik araştırmacılar bebek patlaması kuşağı ile o denli ilgilenmişlerdir ki onlardan sonra gelen kuşağın ilgisiz büyümesini göz ardı etmişlerdir (Howe ve Strauss, 1993). Kariyerini güçlkle elde eden, ebeveynlerinden ayrılmakta zorlanan X' ler muhtemelen bu yüzyılın ebeveynlerinden daha düşük yaşam standardına razı olan ilk kuşağı olacaklardır (Harper, 1993). İş yaşamında sadık, kanaat duyguları yüksek ve aynı işte uzun yıllar çalışmış olmaları ortak özellikleridir. Daha iyi kariyer imkanları aramaktadırlar ve teknolojik devrime denk geldiklerinden zorunlu olarak teknoloji kullanmaya başlamışlardır. Toplumsal sorunlara karşı duyarlı, iş motivasyonları yüksek, otoriteye saygılıdırlar. Kadınların iş gücüne katılması ve az sayıda çocuk sahibi olunması bu kuşak için ifade edilebilir (Mengi, 2013). Tulgan, X kuşağının sorunlarını kendi başlarına karşılamaya alışmış olduklarını ve bu yüzden iyi işlev gösterebilmek için grup desteğine ihtiyaç duyan bebek patlaması kuşağından daha çok kendilerine güvendiklerini ifade etmektedir (Tulgan, 2000).

Y Kuşağı:

1980-1994'lü yıllar arasında doğan bireyler Y kuşağı olarak ifade edilmektedir (Kyles, 2005: 54'den Ayhün, 2013: 101). X kuşağını takip eden demografik bir topluluk olan Y kuşağı doğdukları andan itibaren hızla değişen teknolojiyi kendi hayatlarına entegre etmeye alışkın "dijital" bir kuşak (Galentine, 2013) olup davranış, değer ve tutumları internetin ekonomiye ve teknolojiye olan yansımalarının da etkisiyle önceki kuşaklara göre büyük farklılıklar göstermektedir (Draves ve

Coates, 2007). Y kuşağına ilişkin olarak ilk akla gelen özellikleri teknolojiye olan yatkınlıklarıdır. Teknoloji becerilerini yaratıcı bir şekilde sahip oldukları görevleri ilerletmek ve sonuçlar elde etmek için kullanırlar. Günlük işlerinin dünyada olumlu bir değişime katkı yapmasını görmek onlar için son derece önemlidir (Behrstock-Sherratt ve Cogshall, 2010). X kuşağı bir görevi bitirmek için çevrimiçi olup ardından bilgisayardan uzaklaşırken Y kuşağı sorunsuz bir şekilde çevrim içi ve çevrim dışı olarak, başkaları ile her zaman ve her yerde iletişime geçebilmektedir (Shaffer, 2008). Araştırma konusunda istekli olan Y kuşağı (Galentine, 2013) ilişkilere büyük önem vermekte olup, bu ilişkileri geliştirmek ve sosyalleşmek için zaman ayırmak isterler (Lovely ve Buffum, 2007). Kimi zaman sabırsız, şüpheli, talepkar olarak nitelendirilseler de kendilerine güvenmeleri, yaratıcı olmaları, aynı anda birkaç görevi birden yerine getirebilmeleri, esnek ve açık fikirli olmaları olumlu özellikleri olarak ifade edilmektedir (Sheridan, 2013). Eğitim sosyologu Andy Furlong Y kuşağını iyimser, meşgul ve adeta bir takım oyuncusu olarak tanımlamaktadır (Furlong, 2013).

A.B.D. Bölge Mahkemesi hakimi John L. Kane Denver Üniversitesi Sturm Hukuk Fakültesi 50. yıl konuşmasındaki,

“Çok çalışmanın ve azmin bir kurumda ortaklığa neden olacağına inanılırdı ve bir ortağın kurumunu bırakıp bir başka kuruma geçmesi alışılmadık bir durumdu ancak bu tip bağlılıklar artık geçmişe ait kabul edilmektedir”

ifadeleri ile yeni kuşağın bütünüyle farklı değerlere sahip olduğuna dikkat çekmektedir (Allen, 2010).

Geleneksel olarak işverenler işe yeni başlayan çalışanların fazla çalışmalarını sahip oldukları becerilerine tercih edebilirler. Ancak Y kuşağının iş dünyasına girmesi ile birlikte bu beklenti de değişmektedir. Yeterince “akıllı” olan günümüzün genç insanı tecrübe ve pozisyonları ile ilgili olmasa bile gerekirse ciltler dolusu bilgiye erişebilmektedir. Sosyal medyada yetişen Y kuşağı ortak çalışma konusunda beceri sahibi olup kendi ağlarını nasıl kuracakları konusunda da bilgi sahibidir. Günümüz dünyasında kısa sürede gerekli bilgiyi toplayıp, zamanında yorumlayabilme becerisi neredeyse tecrübeyi gölgede bırakmaktadır (Nayar, 2013).

Yaşantısının odak noktasında internetin bulunduğu, eğitilmiş, teknolojiyi rahatlıkla kullanabilen, eğlenceyi işiyle bütünleştirmek isteyen, lider

karakterli ve bağımsızlığına düşkün Y kuşağının otoriteyi reddetmesi, önceki kuşaklar gibi uzun saatler çalışmaya istekli olmaması, yaşamak için çalışmayı istemesi kuşaklar arası farklılıklara neden olabilmektedir. Bu kuşak sürekli “neden?” sorusunu sormaktadır. “Neden saygılı olmalıyım?, Belirlenen kurallara neden uymalıyım?, Neden performans değerlemesi için 90 gün beklemeliyim? (Chester, 2003’dan Yelkikalan, 2010).

2.2.Girişimcilik Eğilimi

Girişimcilik klasik ekonomide emeğin, toprağın ve sermayenin yeterli olduğu yerde bütüncül ve rasyonel bir yaklaşım ile üretim modellerinin kurulabilmesini sağlayan ana unsur (Küçükaltan, 2009: 21) olarak tanımlanmaktadır. Bilgi ve teknolojinin birbirini her defasında artan bir hızla daha üst bir seviyede üretmesi girişimcilik kavramını sürekli bir değişim sürecine sokmuştur (Yelkikalan vd., 2010: 496).

Girişimcilik alanyazını incelendiğinde, konu ile ilgili araştırmaların Gartner (1989;1990) öncesi-sonrası ve Shapero (1982) sonrası olmak üzere üç döneme ayrıldığı görülmektedir. Bu dönemlerde öne çıkan temel faktörler, girişimci kişilik özellikleri, kişisel ve özgeçmiş özellikleri ve girişimcilik eğilimi olarak ifade edilmektedir (Uygun vd., 2012: 146).

Gartner öncesi olarak adlandırılan çalışmalarda odaklanılan nokta girişimci kişilik özellikleridir. Bu yaklaşıma göre girişimciler, iş kurmaya yatkın olan eşsiz kişilik özelliklerine sahip bireyler olarak değerlendirilmektedirler (Uygun vd., 2012: 147). Gartner sonrası olarak da adlandırılan dönemde girişimciler ve iş kurma arasındaki ilişki açısından bireysel ve özgeçmiş özellikleri dikkate alınmaktadır. Girişimciliği anlamada her iki özelliğin de dikkate alınması gerekli olmakla birlikte alan yazındaki bazı araştırmalarda girişimcilik davranışını açıklamada bu faktörlerin zayıf tahminleyiciler olduğu, girişimciliğin eğilim yönünün göz ardı edildiğine ilişkin bulgular yer almaktadır. Shapero sonrası olarak ifade edilen dönemde girişimciliğin eğilimsel bir süreç olduğuna ilişkin farkındalık artmış ve “eğilim” modellerine doğru bir yönelim oluşmuştur (Uygun, vd., 2012: 148). Konu ile ilgili olarak Durham Üniversitesi’den Sally Caird girişimci kişilerin çoğunda mevcut birtakım bireysel eğilimleri belirlemek için çalışmalar yapmış ve bir ölçek geliştirmiştir. “Girişimcilik Eğilimi Testi (GET)”

olarak adlandırılan test girişimcilik eğilimini 5 bileşen ile değerlendirmektedir. Bunlar; başarıma ihtiyacı, bağımsız olma ihtiyacı, yaratıcılık eğilimi, risk alabilme ve içsel kontrol odaklılık olarak ifade edilebilir (Caird, 1992).

1.Bileşen: Başarma ihtiyacı

Girişimci kişi yüksek motivasyonlu, enerjik ve çok çalışma kapasitesine sahip kişilerdir. Yüksek motivasyonları ve yüksek başarıma ihtiyaçları ile, lider olma isteklerini ortaya koyarlar. Başarma ihtiyacı yüksek olan bireyler sıralanan özelliklere sahiptir:

- Geleceğe yönelik,
- Kendi becerisine güven,
- Kötümser bir bakış açısına nazaran iyimser bir bakış açısı,
- Güçlü bir görev odaklılık,
- Etkin zaman yönetimi,
- Karşısındakine ve diğerlerine sonuç odaklılık,
- Tez canlılık ve yüksek enerji,
- Fikirlerini savunurken kararlı,
- Güçlüklere rağmen hedefine ulaşmada kararlılık,
- Amaçlarına ulaşmada ısrar ve sorumluluk,
- Gerektiğinde uzun saatler çok çalışmaya gönüllülük.

2.Bileşen: Bağımsızlık İhtiyacı

Caird'a göre girişimci bireyler motivasyonu yüksek, enerjik, liderlik eden, kendine özgü yöntemleri olan kişilerdir. Bağımsız olmayı, daima önde ve yalnız çalışmayı tercih ederler.

Bağımsızlık ihtiyacı yüksek olan bireyler sıralanan özelliklere sahiptir:

- Bağımsızlık, yalnız çalışma isteği,
- Kendini ifade edebilmek,
- Başkalarının projeleri ile çalışmak yerine kendi tarzlarını ortaya koyma ihtiyacı duymak,
- Bireysellik ve grup baskısına karşı kayıtsızlık,
- Farklılık,
- Diğerleri arasında her an dikkat çekmeye hazır olmak,
- Düşündükleri ve inandıkları konularda ısrarcılık,

-İlgilerini çeken konularda kararlılık.

3.Bileşen: Yaratıcılık eğilimi

Girişimci birey problemleri çözmeye yaratıcı çözümler üretir, yaşamı herkesten farklı bir açıdan görür. Bu kişilerdeki yenilikçilik eğilimi ve başarıya ihtiyacı yeni ürün ve süreç geliştirmelerine yardım eder.

Yaratıcılık eğilimine sahip olan bireyler sıralanan özelliklere sahiptir:

- Yeni fikirler ileri sürmede yaratıcılık ve özgünlük,
- Güçlü sezgi ve gerekli olduğunda isabetli tahminler yapabilmek,
- Değişim odaklılık,
- Çok yönlülük.

4.Bileşen: Risk alabilme

Çalışmasında Caird (1992) girişimci bireyin fırsatları değerlendirdiğini, birtakım riskler taşıyan fırsatların buna değip değmeyeceğini değerlendirmek üzere araştırmalar yaptığı ifade etmiştir.

Risk alabilen bireyler sıralanan özelliklere sahiptir:

- Kararlılık,
- Kendi kapasitesini tam anlamıyla değerlendirme farkındalığı,
- Analitik düşünebilmek,
- Eylemlerin fayda/zarar analizlerini yapabilmek,
- Hedef odaklılık,
- Zorlayıcı ancak ulaşılabilir hedefler belirlemek.

5.Bileşen: İçsel kontrol odaklılık

Kontrol odağı, bireyin, yaşadığı olayları nelerin kontrol ettiğine dair inancı (Strauser vd., 2002) olarak tanımlanmaktadır. Bireyler, pekiştiricilerin ya kendileri ya da kendilerinin dışındaki güçlerin kontrolünde olduğuna dair genel bir beklenti içerisindedirler. Birinci durumdaki insanlar, “iç kontrol odaklı” olarak tanımlanırlar ve kendilerinde hem olumlu hem de olumsuz olayları kontrol etme yeteneği görürler. Bu tip kişilerde başarı veya başarısızlıklarının kaynağının kendileri olduğu yönünde güçlü bir inanç mevcuttur. İkinci durumdaki insanlar ise “dış kontrol odaklı” olarak adlandırılırlar ve olayların

oluşunda kontrolün hep şans, kader, güçlü olan diğer insanlar gibi kendileri dışındaki faktörlerde olduğunu düşünürler (Taylor vd., 2006) ve kendilerini çevreleyen büyük ve karmaşık güçlerin davranışlarını ve hayatlarını yönlendirdiğine inanırlar (Basım ve Şeşen, 2008). Girişimci birey dışsal kontrol odağı yerine kişinin kendi şansını kendisinin yarattığına ve kendi kaderini kendisinin kontrol edebildiğine inanma anlamına gelen içsel kontrol odağına sahiptir. İçsel kontrol odaklı bireyler olayların sorumluluklarını üzerlerine alarak, başarı veya başarısızlıkta sebep olarak kendilerini görmektedirler (Bernardi, 2001).

İçsel kontrol odaklı bireyler sıralanan özelliklere sahiptir:

- Fırsatları değerlendirmek,
- Talih ve şanslarında kaderin değil kendilerinin etkisi olduğuna inanmak,
- Başarıya ulaşmalarına engel olabilecek sorunlara karşı sorumluluk alabilmek,
- Yaşamını kontrol etmede kendi iradesinin gücüne inanmak (Caird, 1993:14).

Bütün kuşakların kendilerine ait tercihleri, beklentileri, inanışları ve çalışma stilleri vardır. Genç kuşaklar çabuk etki yaratmak, orta kuşaklar işletmenin amacına inanmak eğilimde iken daha yaşlı kuşakların ise değişim ve belirsizlikten hoşlanmadıkları görülmektedir (UNJSPF'den Yelkikalan ve Altın, 2010: 15).

Bu bilgiler ışığında literatürde bulunan farklı kuşakların farklı kişilik özelliklerine sahip olabileceğine ilişkin görüşlerden hareketle, bu çalışma “girişimcilik eğilimini kuşak farkına göre inceleme” amacını taşımaktadır. Bir iş kurma davranışının girişimcilik eğilimi olarak ele alındığı çalışmada “girişimcilik eğilimi” Caird'in (1993) çalışmasında yer alan 5 bileşen ile değerlendirilmiş ve aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

- H1:** Başarma ihtiyacı kuşaklar arasında farklılık göstermektedir.
- H2:** Bağımsız olma ihtiyacı kuşaklar arasında farklılık göstermektedir.
- H3:** Yaratıcılık eğilimi kuşaklar arasında farklılık göstermektedir.
- H4:** Risk alabilme kuşaklar arasında farklılık göstermektedir.
- H5:** İçsel kontrol odaklılık kuşaklar arasında farklılık göstermektedir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Örneklem

Hakkında bilgi edinilmek istenen ve biçimsel homojenliğe sahip (belirli bir tanıma uyan) kolektif olay niteliğindeki birimlerin oluşturduğu topluluğa “anakütle” veya kısaca “kütle” adı verilmektedir. Gözlemlenmek üzere anakütleden seçilen birimlerden oluşan ve anakütlenin doğal bir parçası olan alt topluluğa ise “örneklem” denir (Serper, 2010). Araştırmanın anakütlesini İstanbul ilinde yaşayan kişiler oluşturmaktadır. Anketin uygulanmasında hakkında bilgi edinilmek istenen topluluk için örnekleme tekniği olarak tabakalı örnekleme kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme, sınırları belirlenmiş bir evrende alt tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılır. Burada önemli olan, evren içindeki alt tabakaların varlığından yola çıkarak evren üzerinde çalışmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005:105). Saptanan alt tabakalardan örneklem kolayda örnekleme ile seçilmiştir. Bu bağlamda örneklem çerçevesindeki kişilere anket formu ulaştırılmıştır. Geri dönen anket sayısı 638’dir. Ancak bu anketlerden 21 tanesi eksik bilgi içerdiğinden değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Değerlendirilen anket sayısı 617’dir.

3.2. Veri Toplama ve Analiz Teknikleri

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Farklı kuşaktan katılımcıların girişimcilik eğilimini ölçmek amacıyla Sally Caird ve Cliff Johnson (1988) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Bu ölçekte kişisel girişimcilik özelliklerine odaklanmanın yanı sıra, kültürel uyumda dikkate alınmıştır. 54 ifadenin yer aldığı ölçekte katılımcılar, “katılıyorum” ya da “katılmıyorum” ifadelerinden birini seçmişlerdir. Ölçekteki her bir bölüm birbiri ile pozitif ilişkili olup özelliklerin kendi iç tutarlılığı bakımından sağlam ve güvenilirdir (Cromie ve Donaghue, 1992). Araştırmanın amacı doğrultusunda geliştirilen hipotezleri test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır.

4.ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1.Örneklemin Özellikleri

Araştırma kapsamında değerlendirilen katılımcıların demografik özellikleri Tablo-1’de verilmiştir.

Tablo-1: Anketi Cevaplayan Bireylerin Demografik Özellikleri

Özellikler	f	%	Özellikler	f	%
Cinsiyet			Eğitim Düzeyi		
Kadın	292	47,3	İlköğretim	77	12,4
Erkek	325	52,7	Lise	202	32,8
			Önlisans	73	11,9
Yaş			Lisans	169	27,3
15-33 yaş arası	298	48,3	Lisansüstü	96	15,6
34-50 yaş arası	198	32	Meslek		
51-66 yaş arası	121	19,7	Ücretli çalışan	312	50,5
Medeni Durum			İşyeri sahibi	179	29
Evli	326	52,8	Emekli	47	7,6
Bekar	291	47,2	Öğrenci	79	12,9

Ankete katılanların demografik özellikleri ile ilgili araştırma sonuçları incelendiğinde; katılımcıların% 47,3’ü kadın, % 52,7’sinin erkek olduğu görülmektedir. Medeni durum açısından bakıldığında ise % 52,8’inin evli, % 47,2’sinin bekar olduğu izlenmektedir. Araştırma kapsamına giren kişilerin % 48,3’ü 15-33 yaş arası, % 32’si 34-50 yaş arası ve %19,7’si ise 51-66 yaş arası gruplarda yer aldıkları araştırma sonuçlarından anlaşılmaktadır. Anketi cevaplayan kişilerin % 12,4’ü ilköğretim, % 32,8’i lise ve dengi okul, % 11,9’u önlisans, % 27,3’ü lisans ve % 15,6’sı lisansüstü düzeyde eğitime sahip oldukları tespit edilmiştir. Araştırmaya konu olan kişilerin meslekleri ile ilgili araştırma sonuçları incelendiğinde %50,5’ ücretli çalışan, % 29’u işyeri sahibi, % 7,6’sı emekli ve % 12,9’unun öğrenci olduğu görülmektedir.

4.2.Araştırma Sonuçları

Varyans analizi iki ya da daha fazla ortalama arasında fark olup olmadığı ile ilgili hipotezi test etmek için kullanılmaktadır. Girişimcilik eğilimini kuşak farkına göre inceleme amacını taşıyan bu çalışmada kullanılan tek yönlü varyans analizidir. Tek yönlü varyans analizinde iki değişken vardır ve bağımsız değişkene göre bağımlı değişkendeki ortalamalar arasında fark olup olmadığı test edilir. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplar arasında fark bulunduğu, farklılıkların kaynağının hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere post-hoc Tukey testi yapılır (Kalaycı, 2006). Ancak grupların ortalamaları arasında kullanılan ölçeğe ait bölümler bakımından farklılık olup olmadığını test etmeden önce parametrik testlerin en önemli varsayımı olan normallik varsayımının sınanması gerekmektedir. Normallik varsayımının testi için uygulanan Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre ölçeğe ait tüm alt boyutların verilen cevaplara bakımından normal dağıldığı görülmektedir. Normallik varsayımı altında uygulanan ANOVA testi sonuçları aşağıda tablo halinde verilmektedir.

Tablo 2: Tanımlayıcı İstatistikler ve ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Gruplar	f,x,ss Değerleri			ANOVA Sonuçları	
		N	Ort	ss	F	p
Başarma İhtiyacı	Y Kuşağı	299	7,234	1,844	0,549	0,578
	X Kuşağı	199	7,306	1,861		
	BP Kuşağı	119	7,084	1,778		
Bağımsız Olma İhtiyacı	Y Kuşağı	299	3,267	1,298	3,123	0,045
	X Kuşağı	199	3,110	1,297		
	BP Kuşağı	119	2,916	1,429		
Yaratıcılık Eğilimi	Y Kuşağı	299	6,869	2,011	11,417	0,000
	X Kuşağı	199	6,216	1,948		
	BP Kuşağı	119	5,932	2,242		
Risk Alabilme	Y Kuşağı	299	7,087	1,915	12,363	0,000
	X Kuşağı	199	6,301	2,153		
	BP Kuşağı	119	6,184	2,336		
İçsel kontrol odaklılık	Y Kuşağı	299	6,802	1,823	0,315	0,730
	X Kuşağı	199	6,733	1,848		
	BP Kuşağı	119	6,647	1,889		

Tabloda görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların tüm bileşenler için verdikleri cevapların kuşak değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, “bağımsız olma ihtiyacı”, “yaratıcılık eğilimi” ve “risk alabilme” bileşenlerinde grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Buna göre H2, H3, H4 hipotezleri desteklenmiştir. Buna karşın “başarma ihtiyacı” ve “içsel kontrol odaklılık” bileşenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre H1 ve H5 red edilmiştir. ANOVA sonrası hangi post-hoc çoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene’s testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bunun üzerine eşit varyanslılık durumunda sık kullanılan çoklu karşılaştırma tekniklerinden olan Tukey testi hangi gruplar arasında farklılığın çıktığını belirlemek için kullanılmıştır.

Tablo 3: Tanımlayıcı İstatistikler ve Tukey Testi

Alt Boyutlar	(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ort. Fark (I-J)	ss	p	95% Güven Aralığı	
						Alt Sınır	Üst Sınır
Bağımsız Olma İhtiyacı	Y Kuşağı	X	0,15701	0,12118	0,398	-0,1277	0,4417
		BB	0,35159	0,14357	0,039	0,0143	0,6889
	X Kuşağı	Y	-0,15701	0,12118	0,398	-0,4417	0,1277
		BB	0,19459	0,15350	0,414	-0,1660	0,5552
	BP Kuşağı	Y	-0,35159	0,14357	0,039	-0,6889	-0,0143
		X	-0,19459	0,15350	0,414	-0,5552	0,1660
Yaratıcılık Eğilimi	Y Kuşağı	X	0,65348	0,18648	0,001	0,2154	1,0916
		BB	0,93679	0,22093	0,000	0,4177	1,4558
	X Kuşağı	Y	-0,65348	0,18648	0,001	-1,0916	-0,2154
		BB	0,28331	0,23621	0,454	-0,2716	0,8383
	BP Kuşağı	Y	-0,93679	0,22093	0,000	-1,4558	-0,4177
		X	-0,28331	0,23621	0,454	-0,8383	0,2716
Risk Alabilme	Y Kuşağı	X	0,78545	0,19026	0,000	0,3384	1,2324
		BB	0,90208	0,22541	0,000	0,3725	1,4317
	X Kuşağı	Y	-0,78545	0,19026	0,000	-1,2324	-0,3384
		BB	0,11663	0,24100	0,879	-0,4496	0,6828
	BP Kuşağı	Y	-0,90208	0,22541	0,000	-1,4317	-0,3725
		X	-0,11663	0,24100	0,879	-0,6828	0,4496

Yukarıda verilen Tukey tablosu incelendiğinde “bağımsız olma ihtiyacı” bileşeni için farklılığın Y kuşağı ile bebek patlaması kuşağı arasında olduğu görülmektedir. Y kuşağındakilerin bebek patlaması kuşağından olanlara göre bağımsız olma ihtiyacını ölçen sorulara daha yüksek puanlar verdiği görülmektedir. Buna göre Y kuşağında olanların bağımsız olmaya daha fazla ihtiyaçları olduğu söylenebilir.

“Yaratıcılık eğilimi” ve “risk alabilme” bileşenleri için ise farklılığın Y kuşağında olanlardan kaynaklandığı görülmektedir. Y kuşağından olanların diğer kuşaklara göre daha fazla yaratıcı olma eğiliminde oldukları ve risk alabildikleri diğer bir deyişle diğer kuşaklar ile aralarında bu iki bileşen bakımından anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, bir iş kurma davranışı girişimcilik eğilimi olarak ele alınmış olup İstanbul ilinde yaşayanların kuşak farklılıklarına göre girişimcilik eğilimleri anket yöntemi ile oluşturulan veri setinden hareketle analiz edilmiştir.

Örnekleme oluşturan katılımcıların verdikleri cevapların kuşak değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonucunda, kuşaklar arasında girişimcilik eğilimi 5 bileşen ile değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre bu bileşenlerden “başarma ihtiyacı” ve “içsel kontrol odaklılık” bileşenlerinin kuşaklara göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Girişimcilik eğiliminin diğer bileşenleri olan “bağımsız olma”, “yaratıcılık eğilimi” ve “risk alabilme” bileşenlerinin kuşaklar arasındaki farkları ise istatistik olarak anlamlı bulunmuştur. “Bağımsız olma ihtiyacı” bileşenindeki anlamlı farkın Y kuşağı ile bebek patlaması kuşağı arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, Y kuşağının bebek patlaması kuşağındakilere göre bağımsızlığına daha düşkün olduğu ifade edilebilir. Çoban (2006)’nın Y kuşağındaki bireylerin girişimcilik ruhları diğer kuşaklara göre çok daha yüksek olduğundan kendi işini kurmak istemekte olduğu bulgusu (Çoban’dan nakleden Ayhün, 2013: 105) elde edilen sonucu destekler niteliktedir. “Yaratıcılık eğilimi” ve “risk alabilme” bileşenleri için farklılık Y kuşağında olanlardan kaynaklanmakta olup Y kuşağından olanların diğer kuşaklara göre daha

fazla yaratıcı olma eğiliminde oldukları ve risk alabildikleri, diğer bir deyişle diğer kuşaklar ile aralarında bu iki bileşen bakımından anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir. W. Deresiewicz (2011) New York Times' daki makalesinde 1970'lerin sonları ile 1990'ların ortaları arasında doğan kuşağının bir girişimcilik kuşağı olduğuna değinmektedir. Çalışmada elde edilen Y kuşağının diğer kuşaklara göre daha yaratıcı olma eğilimleri ve riski alabilme özellikleri, girişimciliği çok çalışma, tutku, başarı, bağımsızlık, risk alma, yenilikçilik gibi özellikler ile ilişkilendiren Deresiewicz'in (2011) görüşleri ile benzerlik göstermektedir.

Bütün alan araştırmalarında olduğu gibi bu araştırmanın da bir takım kısıtları bulunmaktadır. Bu araştırmanın temel kısıtlayıcısı, alan araştırmasının İstanbul ilinde ikamet eden kişilerle sınırlı tutulmasıdır. Bu nedenle yapılacak olan değerlendirmeler İstanbul ölçeğinde geçerlidir. Elde edilen bulguların diğer illerde geçerli olup olmadığı, diğer illerde yapılacak çalışmalar ile karşılaştırılması sonucunda test edilmelidir.

Gelecekte buna benzer çalışmaların ülkemizin farklı bölgelerinde, farklı kültürlerde ve farklı ülkelerde yapılması girişimcilik eğiliminin kuşaklara göre farklılığını ortaya koyması açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

ALLEN, Stephanie West (2010). "Rules of Engagement: Generation Y", **Professional Developmet-Building Talent**, 36,5:42.

AYHÜN, Sena Erden (2013). "Kuşaklar Arasındaki Farklılıklar ve Örgütsel Yansımaları", **Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, Cilt:2, Sayı:1, ss.93-112.

BASIM, Nejat H. ve Harun Şeşen (2008), "Çalışanların Kontrol Odaklarının Örgüt İçi Girişimcilik Tutumları İle İlişkisi: Kamu Sektöründe Bir Araştırma", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 63-3, ss. 50-64.

BASKIR, M.Lawrence ve William Strauss (1978). **Change and Circumstance: The Draft, War, and the Vietnam Generation**, Knopf, New York.

BEHRSTOCK-SHERRATT, Ellen ve Jane Coggshall (2010). "Realizing the Promise of Generation Y", **Educational Leadership**, Sayı: 67, 8, ss. 28-34.

BERNARDI, Richard A. (2001). "A Theoretical Model for The Relationship Among Stress, Locus of Control and Longevity", **Business Forum**, Sayı:26, ss. 27-33.

BÜYÜK, Sedef (2011). "Daha genç ama daha dinamik mi?", **Popüler Yönetim Dergisi**, 35, 28.

CHESTER, Eric (2003). "Answering Generation Why: Learn the Management Approach and Employee Services That Resonate with Today's Youth", **Employee Services Management Magazine**, s. 8.

CAIRD, Sally (1992). "Problems with the identification of enterprise competencies and the implications for assessment and development", **Management Education and Development**, Vol 23, ss.6-17.

CAIRD, Sally (1993). “What do psychological tests suggest about entrepreneurs?”, **Journal of Managerial Psychology**, 8, s. 6.

CROMIE Stanley ve John Donaghue (1992). “Research Note: Assessing Entrepreneurial Inclinations”, **Journal of Occupational Behavior**, ss. 317-324.

DERESIEWICZ, William (2011). “Generation Sell”, **New York Times**, 13 November.

DRAVES, A.William ve Julie Coates (2007). **Nine Shift: Work, Life and Education in the 21st Century**, Lern Books, USA.

DRUCKER, Peter (2010). **Innovation and Entrepreneurship**, Reprinted, First edition 1985, Oxford.

FURLONG, Andy (2013). **Youth Studies: An Introduction**, Routledge, New York.

GALENTINE, Elizabeth (2013). “Managing Millennials”, employeebenefitadviser.com, 56-57.

HARPER, C.Kenneth (1993). “Strauss and Howe’s Generational Theory: Some Implications for Theology and Church”, http://www.phc.edu/gi_harper_k.php (02 Ağustos 2013).

HOROVITZ, Bruce (2012). “After Gen X, Millennials, what should next generation be?”, <http://usatoday30.usatoday.com/money/advertising/story/2012-05-03/namig-the-next-generation/54737518/1>.USA Today. (06.03.2013).

HOWE, Neil ve Bill Strauss (1993). **13th. Gen: Abort, Retry, Ignore, Fail?**, Random House, New York.

KALAYCI, Şeref (2006). **SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri**, Asil Yayınevi, Ankara.

KÜÇÜKALTAN, Derman (2009). “Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik”, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 4, 1, ss. 21-27.

LOVELY, Susette ve Austin Buffum (2007). **Generations at School: Building an age-friendly learning community**, Thousand Oaks, Corwin Press, USA

LOWER, Judith (2008). “Brace Yourself Here Comes Generation Y”, **Critical Care Nurse**, 28, 5, ss. 80-84.

LUIDENS, A.Donald, Dean R. Hoge ve Benton Johnson (1994). “Lay Liberalism Among Baby Boomers”, **Theology Today**, II, 2, ss. 249-255.

Mc CRINDLE, Mark ve Emily Wolfinger (2010). “Generations Defined”, **Ethos**, Cilt:18, Sayı:1, ss. 8-13.

MENGİ, Zeynep (2013). “İş Başarısında Kuşak Farkı”, <http://www.kigem.com/is-basarisinda-kusak-farki.html> (05.06.2013).

NAYAR, Vineet (2013). “Handing the Keys to Gen Y”, Harvard Business Review, <http://hbr.org/2013/05/handing-the-keys-to-gen-y/ar/1> (04.07.2013).

SCHAFFER, Ian (2008). “What Teens Want Online & On Their Phones”, <http://www.ianschafer.com/2008/03/08/from-sxsw-what-teens-want-online-on-their-phones> (23.04.2013).

SERPER, Özer (2010). **Uygulamalı İstatistik**, Ezgi Kitabevi, Bursa.

STRAUSER, David R., Jeanmarie Keim ve K. Ketz (2002). “The Relationship Between Self-Efficacy, Locus of Control and Work Personality”, **Journal of Rehabilitation**, 68, ss.20-26.

SHERIDAN, Cindy (2013). “Welcoming Gen Y to Your New Workforce”, www.contractormag.co.in (23.08.2013).

TAYLOR, S. E. , A. L. Peplau ve D.O. Sears (2006). **Social Psychology** (12th ed.) Englewood Cliffs, Prentice Hall, New Jersey.

TDK (2013).
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS. (28.03.2013)

TULGAN, Bruce (2000). **Managing Generation X, How to Bring Out the Best in Young Talent**, W.W. Norton, N.Y.

UYGUN, Mutlu, Sinan Mete ve Ebru Güner (2012). “Genç Girişimci Adayların Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler”, **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, 4, 2, ss. 145-156.

UNJSPF United Nations Joint Staff Pension Fund, “Traditionalists, Baby Boomers, Generation X, Generation Y (and Genertation Z) Working Together : What Matters and How They Learn? How Different Are They? Fact and Fiction”, <http://www.un.org/staffdevelopment/pdf/1-13> (27.05.2010).

YELKİKALAN, Nazan, Ayten Akatay ve Emel Altın (2010). “Yeni Girişimcilik Modeli ve Yeni Nesil Girişimci Profili: İnternet Girişimciliği ve Y, M, Z Kuşağı Girişimci”, **Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Cilt:14, Sayı: 20, ss.498-519.

YELKİKALAN, Nazan ve Emel Altın (2010). “Farklı Kuşakların Yönetimi”, **Yönetim Bilimleri Dergisi**, 8, 2, ss. 13-17.

YILDIRIM Ali ve Hasan ŞİMŞEK (2005). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.